

UDIR - bekymringsfullt høyt fravær i skolen

Hva er Elevorganisasjonens forståelse av utfordringsbildet?

Elevorganisasjonens prinsippprogram skriver som følger: "Fravær er ikke et problem i seg selv, men et symptom på et større problem. Mye fravær skyldes forhold som er utenfor skolen, som for eksempel psykisk helse, familiesituasjoner og annen sykdom."

Det står også at: "Fravær som omtales som skulk er ofte et resultat av en opplæring som ikke oppleves relevant, er dårlig tilpasset eller har et utfordrende skolemiljø."

Vi mener også at: "Konsekvenser som strykkarakter, anmerkninger og andre former for sanksjoner, er ikke gode måter å møte fravær på."

FAFO rapporten fra 2020 "Suksess og besvær" bygger opp om de to øvrige problemene. De skriver at:

Et gjennomgående trekk er hvordan ansatte i de andre profesjonene framhever at en elev er en 'hel person'. Dette var informanter som gjennomgående var opptatt av at elever er personer og ikke bare elever. De ville se hele personen, og var heller ikke bare opptatt av nivået på fraværet, men snarere pekte de på at årsakene til at enkelte elever har høyt fravær ofte er sammensatte og komplekse. Særlig ble betydningen av familie og deres sosioøkonomiske tilhørighet framhevet, altså forhold som ligger utenfor skolen. Dette er utfordringer som aktualiserer spørsmål om hvor godt laget rundt eleven evner å samarbeide om å finne de beste løsningene og hvilke virkemidler de har til rådighet. En konklusjon er at fraværgrensen oppfattes som en enkel løsning på et komplisert

problem, når vi inkluderer de elevene vi her diskuterer som en del av målgruppen.

Elevorganisasjonenes forståelse av utfordringsbilde er at fraværgrensens utfordringer er hvordan den ikke hjelper de elevene som er størst utsatt fra å falle fra i opplæringen. Samtidig som den bruker sanksjoner som anmerkninger og strykkarakterer i møte med fravær, i stedet for å se de elevene med høyest fravær, for så å finne årsaken til det høye fraværet. Nettopp fordi det ofte er flere og sammensatte grunner til at elevene har høyt fravær, enn at de bare ikke ønsker å møte opp til timen.

Har Elevorganisasjonen innsiktskunnskap som kan være relevant å knytte til bekymringsfullt fravær?

Fra våre medlemmer hører vi at fraværgrensen oppfattes som en mistillit mot elever. Samtidig som det bidrar til press mot elevene om å møte opp på skolen selv om de er syke, fordi det koster penger å dra til legen for å få legeerklæring, slik at de kan bevise at de er syke. Likegyldig at fraværgrensen oppfattes som en mistillit mot elever, bygger den opp mot den store demotivasjonen blant elevene, som vi ser i dag. Man møter opp til timen kun for å ikke få fravær, ikke fordi man møter opp for å lære. Våre elever merker også at når man ikke opplever motivasjon på skolen, så lærer man dårligere. Vi ser også, slik som FAFO-rapporten konstaterer, at elever har en "fraværsbank" de sparer opp, slik at de har fravær å gå på til når de ikke kan møte opp til timen.

Har Elevorganisasjonen innspill til tiltak?

Fravær er ikke et problem i seg selv, men et symptom på et større problem. Mye fravær skyldes forhold som er utenfor skolen, som for

eksempel psykisk helse, familiesituasjoner og annen sykdom. Fravær som omtales som skulk er ofte et resultat av en opplæring som ikke oppleves relevant, er dårlig tilpasset eller har et utfordrende skolemiljø. – Elevorganisasjonens prinsippprogram.

Derfor må laget rundt elevene bygges sterkere. Fraværsgrensen påvirker de elevene som allerede har høyest sannsynlighet til å falle fra, og FAFO-rapportene viser at de elevene som hadde størst sjanse til å få i IV i et fag før fraværsgrensen, og ikke klarte å gjennomføre videregående opplæring, er de samme som i dag er mest utsatt. Dette forteller oss at fokuset bør ligge på å tilpasse opplæringen, sette elevene i sentrum og gjøre laget rundt de utsatte elevene sterkere. Dette vil flytte fokuset på de elevene som sliter med å komme seg gjennom skolen, i stedet for å bruke ressurser på å føre fravær, eller sende elever til legen, som klarer seg bra på skolen.

Flere norske elever trives dårlig på skolen, og forskning viser at elever som ikke trives, lærer dårlig. Det er her fokuset bør ligge. Fremme læring, og ikke "møt opp slik at du består".

Vi mener også, slik som regjeringen, at det skal være forventninger om oppmøte i skolen. Konsekvensen av dagens fraværsgrense er at elever blir straffet, noe som bidrar til å pushe elever ut av skolen.

Fraværsgrensen må sørge for at elevene møter opp på skolen, men konsekvensene for å ikke møte opp kan ikke være å stryke i faget. Det er heller ikke noe våre medlemmer peker på som motiverende.

FAFO-rapporten peker også på at dersom man stryker i et fag, stryker man sannsynligvis i flere, derfor kan man ikke si at en grense som stryker elever motiverer dem til å møte opp på skolen.

Vi mener også at reglene for føring av fravær i ungdomsskolen er for løse, altså at det må bli bedre og mer konsis føring av fravær i ungdomsskolen. Fordi endringen av fraværreglene i 2016 gjorde en positiv ting, nemlig at det ble innført felles fraværregler, noe som

gjorde det mulig å drive bedre oppfølging av elevene. På den annen side har fraværsgrensen hindret skoler i å drive den aktive oppfølgingen av elever med høyt fravær. Man gir heller elevene opp og gir dem stryk fremfor å prøve vår hardeste for å få dem til å gjennomføre.

Elevorganisasjonen mener også at tilstedeværelse er viktig, men at den skal være fleksibel og elevene skal ha mye valgfrihet og påvirkning i når og hvor de lærer best. Dette er noe vi mener må implementeres i fraværreglementet.